

Jiří Forejt laureátem Národní ceny vlády Česká hlava

Na galavečeru 22. listopadu 2016 byli v prostorách národní kulturní památky Staré čistírny odpadních vod v pražské Bubenči vyhlášeni vítězové 15. ročníku soutěže Česká hlava. Národní cenu vlády Česká hlava převzal prof. MUDr. Jiří Forejt, DrSc., z Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR, v. v. i. Toto nejvyšší české vědecké vyznamenání se uděluje za mimořádné celoživotní výsledky v oblasti výzkumu a vývoje a je s ní spojena odměna ve výši jednoho milionu korun.

„Profesor Forejt je celosvětově uznávaným badatelem v oboru funkční genomiky. Před 40 lety objevil jako první na světě místo v genomu myši, které kontroluje neplodnost a účastní se vzniku nových druhů. Vytvořil také myši model, který má řadu společných rysů s Downovým syndromem, a slouží k dalšímu výzkumu,“ řekl k udělení ceny místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace a předseda vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace Pavel Bělobrádek.

Jiří Forejt se věnuje základnímu problému – jaké jsou mechanismy vzniku nových živočišných druhů. Zaměřil se na studium vzniku samčí neplodnosti mezidruhových kříženců. Neplodnost kříženců nově vznikajících druhů je důležitým faktorem pro jejich udržení v průběhu evoluce. Tento jev, zdánlivě odporující Darwinovým představám o přirozeném výběru, by měl být z přírody eliminován, protože přináší značnou nevýhodu v soutěži o přežití. Skupina J. Forejta publikovala o tomto problému sérii prací zakončenou v r. 2009 vysoce ceněným článkem v časopise Science, který vznik samčí sterility vysvětluje. Nalezli první gen u obratlovců za jev zodpovědný, přečetli ho a odhalili jeho regulaci; předpověděli i význam epigenetické informace (dočasné dědičné informace bez změny nukleotidové sekvence DNA). Nový gen dodává takové signály do míst genomu pohlavních buněk, kde proběhne rekombinace mezi řetězci genů od matky a od otce.

1 Jiří Forejt při vyhlášení cen soutěže Česká hlava. Z archivu pořadatele

Práce je dnes považována za základní pro další výzkum vzniku druhů. J. Forejt k těmto výsledkům dospěl po 34 letech práce od původního objevu, přes řadu předchozích výsledků, publikovaných v předních vědeckých mezinárodních časopisech.

s názvem Politika jako absurdní drama. Václav Havel 1975–1989.

„Doktor chemických věd“

● RNDr. Pavel Kubáň, Ph.D., DSc. (Ústav analytické chemie AV ČR, v. v. i., Oddělení elektromigračních metod) – práce Capacitively coupled contactless conductivity detection in capillary electrophoresis.

„Doktor molekulárně-biologických a lékařských věd“

● Prof. Dr. rer. nat. Friedo Zölzer, DSc. (Zdravotně-sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích) – dizertace Cell cycle disturbances induced by radiation and other cellular stresses (práce shrnuje významné výsledky získané při studiu využití průtokové cytometrie v radiobiologických a cytologických vyšetřeních, které přispěly k řešení dané problematiky v mezinárodním měřítku.

„Doktor sociálních a humanitních věd“

● Prof. JUDr. Richard Král, Ph.D., LL. M., DSc. (Právnická fakulta UK) – dizertace Směrnice EU z pohledu jejich transpozice a vnitrostátních účinků;
● Prof. RNDr. Ladislav Kvasz, Dr., DSc. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.) – práce na téma A Theory of Paradigm Change;
● Doc. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc. (Právnická fakulta UK) – dizertace s názvem Ústava mezi právem a politikou. Úvod do ústavní teorie;
● Doc. Karel Novotný, M.A., Ph.D., DSc. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.) – téma Vznik jedné hereze. Svět, tělo a dějiny v myšlení Jana Patočky.

Více na www.avcr.cz/cs/pro-media/

Akademie věd ČR předala dvanácti vědcům titul „doktor věd“

Již 13. slavnostní předání proběhlo ve středu 12. října 2016 v prostorách Knihovny AV ČR v Praze za přítomnosti představitelů Akademie věd České republiky, zástupců pracovišť, členů komise pro obhajoby a dalších hostů. Noví držitelé titulu DSc. převzali diplomy z rukou předsedy AV ČR prof. Jiřího Drahoše. Titul uděluje Akademie věd od r. 2003 vědeckým osobnostem jako výraz jejich zvláště vysoké kvalifikace prokázané vytvořením závažných, originálních prací důležitých pro rozvoj bádání v určitém vědním oboru a charakterizujících vyhraněnou vědeckou osobnost. Posouzení zabezpečují odborně vysoce kvalifikované komise, jejichž členy jsou specialisté z akademických ústavů a vysokých škol, a nejméně tři oponenti. Titul u nás v současnosti představuje nejvyšší vědeckou kvalifikaci.

„Doktor biologicko-ekologických věd“

● MVDr. Eva Nagyová, CSc., DSc. (Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i.) – obhájila dizertační práci na téma Cellular and molecular events associated with oocyte maturation in preovulatory follicles (předmětem studia byla analýza buněčných a molekulárních procesů, které doprovázejí zrání oocytů v ovariálním folikulu u prasat);

● RNDr. Ivana Vaněčková, CSc., DSc. (Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.) – práce Úloha vybraných vazoaktivních systémů podílejících se na regulaci krevního tlaku u různých modelů experimentální hypertenze (zabývá se mechanismy regulace krevního tlaku, hlavně úlohou renin-angiotenzinového a endotelinového systému v rozvoji hypertenze a orgánového poškození; velkou pozornost věnuje ontogenetickým faktorům, tedy rozdílu v účinnosti léčby u mladých a dospělých laboratorních potkanů).

„Doktor fyzikálně-matematických věd“

● Doc. RNDr. Tomáš Kaiser, Ph.D., DSc. (Fakulta aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni a prorektor pro výzkum a vývoj ZČU) – práce na téma Circuits and Matchings in Graphs.

„Doktor historických věd“

● Doc. PhDr. Ingrid Ciulisová, CSc., DSc. (Ústav dějin umění Slovenské akademie věd v Bratislavě) – dizertace Zberatelia a zbierky;
● Prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D., DSc. (Filozofická fakulta a Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy) – téma Mistr třeboňského oltáře;
● PhDr. Jiří Suk, Ph.D., DSc. (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.) – dizertace